

Telegraful Român

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze

Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegraful Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

În jurul interpelărilor.

Domnul Ignotus dela ziarul «Világ» din Budapesta are darul de a vedea lucrurile de interes obștească așa cum sunt ele în realitate, și are și curajul de a le comunica cetitorilor săi așa cum le vede: fără ascundere și fără înfrumșetare. Și aci zace forța unui scriitor bun și de valoare. Pentru că vraja slovei scrise și tipărite nu reșede în frazele bombastice, folosite de unii, ci în căutarea, aflarea și *mărturisirea* adevărului; o însușire pe care o au foarte puțini dintre scriitori. Domnul Ignotus o are. Domnul Ignotus și-a spus părerea în ziarul «Világ» și asupra interpelărilor adresate în dietă guvernului în chestia atacurilor din senatul imperial austriac în contra integrității statului ungar, ori mai bine zis, asupra unei singure interpelări, a contelui Iuliu Andrassy, căreia i-a dat importanța cea mai mare, și și-a spus-o cu obiectivitatea omului dedat să stabilească nu numai răul, ci și *isvorul* răului.

Domnul Ignotus și-a scris și publicat articolul în ziarul «Világ» cu o zi înainte de a-și rosti contele Iuliu Andrassy interpelarea, dar îi cunoștea cuprinsul și știa și aceea, că ministrul-prezident Wekerle ce va răspunde, anume: că guvernul din Austria stă departe de mișcările și aspirațiunile slavilor de acolo, că se vor trece dispoziții în codul penal austriac cu privire la urmărirea și pedepsirea atacurilor îndreptate în contra altui stat, și că Majestatea Sa Regele nu va permite niciodată vre-o știrbire a drepturilor autonome ale statului ungar și nici vre-o violare a integrității sale teritoriale. Se întreabă însă Ignotus, că «de ce folos ne sunt toate acestea» și rezonază astfel:

«Integritatea noastră teritorială, suveranitatea noastră de stat, și viața asigurată prin acestea pe seama maghiarimei, e primejduită oare prin aceea, că în Austria se spune ce simțesc oamenii, ori prin aceea, că oamenii așa simțesc? Și dacă se astupă gurile austriace, se schimbă prin aceasta simțirea? Și dacă guvernul austriac declară pe față, că nu e solidar cu aceste machinațiuni, se schimbă prin aceasta constrângerea sa, de a ținea cont de sentimente, dacă ele există în Austria?»

Și e clar, că ele există. Și e clar, că s'au însălbătăcit pe urma aceluiași lucru, dela care așteptam să se potolească, ori să dispară: pe urma apărării comune în mijlocul sângelui și al grijilor. Ba ele există și la aceia, cu cari stăm în mijlocul asedierii mondiale uniți în cele mai comune argumente și în cele mai uniforme jertfiri de sine: la germanii din Austria. Germanii din Austria, întocmai ca și maghiarimea, trebuie să se apere deodată, nu numai în contra alianței mondiale a antantei, ci și în interiorul monarhiei austro-ungare, în contra fiecărei naționalități austriace negermane, și

poate că și în contra unor naționalități din Ungaria. Cu toate acestea, germanii din Austria, așa se vede că au aceeași părere despre stările de lucruri naționaliste din Ungaria, pe cari le au dușmanii lor proprii de moarte. Și nu le au numai germanii din Austria. Aici sunt amicii noștri, germanii din imperiu. Ne iubesc, ne stimează, țin cont de noi, se ocupă cu noi, nu se amestecă în afacerile noastre interne, dar asupra lucrurilor au aceeași părere ca și germanii austriaci.

Iar antanta? În tabăra ei se află necruțătorii, cari vreau să împartă întreaga Austrie și întreaga Ungarie, dar se află și oportuniștii, cari consideră de interes mondial conservarea Austriei și a Ungariei, a monarhiei austro-ungare; însă despre politica naționalistă maghiară au aceeași părere. Și grupările, interesele și năzuințele lumii, atât dușmane, cât și amice, pot să se diferențeze în mii de feluri, în fața imperialiștilor și a conservatorilor pot să stea puși în contrast acut socialistii și revoluționarii: cu privire la stările naționaliste imaginare și la judecarea lor, precum și la poziția ce o iau în chestia aceasta, nu e deosebire între ei. Pe ce alta, dacă nu pe aceasta se razimă îndrăzneala cehilor de a voi, ca pentru realizarea năzuințelor lor istorice să arunce în aer statul istoric maghiar? Și cum s'ar putea întâmpla și de altcum, ca atunci, când maghiarimea respinge cu cea mai miraculoasă putere conspirația mondială îndreptată în contra existenței ei, — în loc de zile de fericită siguranță așteaptă ani de grele gânduri, cu grava punere în discuție a chestiei de a fi, ori a nu mai fi, ca și înainte de cei trei ani și un sfert de făptuire miraculoasă de apărare?...

Continuând, domnul Ignotus adresează apoi mai multe întrebări contelui Iuliu Andrassy, anume: că poate contele să creadă, ca bărbat de stat cu experiență și cu cunoștințe istorice, cumcă această dispoziție mondială în contra celor douăsprezece milioane de maghiari nu ar avea nici o bază, nici un motiv, că n'ar exista nimic ce ar fi provocat-o? Poate el să creadă, ca politician și bărbat de stat practic, că o presiune atât de puternică mondială a unei majorități uriașe a lumii poate să rămână fără efect, poate fi respinsă, apăsată, și poate să rămână neluată la cunoștință, chiar și atunci, dacă ar fi vorba de o îmbulzeală cu totul necompetentă, sau de o răsvrățire ilegală, lipsită cu totul de dreptate? Și dacă totuși îi privim în față, dacă ținem seamă de ea și vrem să facem ceva în contra ei, — ajunge oare o astfel de apărare și de lecuire, ca strângerea în curele a guvernului austriac și largirea codului penal austriac? Pentru a nu învăța din paguba națiunii, ci evitând paguba, crede domnul Andrassy, că picându-se în fața spiritului timpului, se poate opri la dreptul electoral și că tocmai problema cea mai mare și mai însemnată, *problema națională*, care de o

sută de ani ține lumea în extaz și a băgat-o tocmai acum, în jurul patriei noastre, în cel mai mare război cunoscut de istoria lumii, că problema aceasta e de așa, că în fata ei se poate sta cu mâinile în sân? Și ca răspuns la toate aceste întrebări constată Ignotus, că e timpul suprem, e momentul din urmă, să se licvideze testamentul naționalist al lui Eötvös Lószef. Momentul ultim, ca *maghiarimea însași să execute acest testament*. Incheie apoi astfel:

«Toți aceia, în cari este stimă față de mărimi și frumșeți sufletești, cu stimă vor privi la interpelarea lui Andrassy în chestia atacurilor austriace. Dar toți aceia, cari îl doresc în fruntea desvoltării naționale, trebuie să deosească, ca contele să se interpeleze și pe sine însuși: gândirea sa patriotică, prevederea sa de bărbat de stat, importanța sa reprezentativă, deci *forul său intern*, ca la timpul său în chestiile politice bisericăști și ca acum mai curând în chestia dreptului electoral: și în chestia *politicii naționale*»

De dorit ar fi, ca politicienii maghiari să dea ascultare acestor corecte și sănătoase păreri ale domnului Ignotus și să caute să rezolve chestia de naționalitate dela noi, cu bunăvoință și dreptate, pe calea înțelegerii, nu pe calea nouălor asupri și neîndreptățiri, cum vedem că vreau unii să-i dea rezolvare.

Omul politic

— Păreri și fapte —

Pentru adevăr și pentru luminaarea celor amăgiți de frazeologiile poetice și mai puțin poetice se publicase, sânt acum câțiva ani, o dare de seamă sub titlul *Sbuciumări politice la românii din Ungaria*, de Ioan Slavici.¹

Publicația aceasta s'a scris pe vremea, când românii din regatul ungar se certau și se ocărau între dânșii, și când mulți bărbați de seamă se dăduseră la o parte în fața vijeliei sălbătice de vorbe deslănțuite între organele fruntașe ale presei noastre...

Ioan Slavici a avut în viața literară și politică a românilor un rol dintre cele mai însemnate. Aceasta i-o recunosc și prietenii, și dușmanii săi.

Omul ne interesează prin urmare atât ca scriitor al mult cititelor nuvele din popor, cât și ca scriitor politic al românilor din regatul ungar.

Aici ne interesează ca *om politic*.

Din publicația amintită, alcătuită la vârstă de peste 60 de ani, și din alte documente ale sale, scrise mai de mult, vom schița o icoană a ziaristului și a luptătorului politic așa, cum se prezintă ea în adevăr.

Nu este lipsă de modestie, când autorul *Sbuciumărilor* își începe cartea cu vorba:

¹ I. Slavici, *Sbuciumări politice la românii din Ungaria*, București, «Minerva» 1911. O broșură de 115 pagini. Prețul 1 Leu.

«Sânt om de șasezeci și doi de ani, dintre care 40 au fost petrecuți în lucrarea pentru ridicarea nivelului moral și intelectual al neamului românesc».

Prin o muncă stăruitoare de bărbat, care nu numai este meșter întru a învăța condeii, ci și știe lămurit ce voiește, a izbutit să pornească în *Tribuna* și *Focea Poporului* o viuă mișcare politică și culturală la românii din statul ungar. Slavici ni-a dat cele mai bune ziare ce le-am avut vreodată. Nici o gazetă nu s'a citit la noi cu mai mare sete, ca ziarele de sub redacțiunea lui.

Tribuna, în primul său număr, își precizase între scopurile sale: Pregătirea unei apropieri între români și maghiari, și combaterea tuturor tendințelor, care ar putea compromite reputația poporului român ca element de ordine. «Românii din regatul ungar au să se ridice ei însiși *prin sine și să-și caute razumul în lăuntrul patriei lor*»; — din acest gând, zice autorul *amintitului* și am zădă.

Restabilirea unei bune înțelegeri între poporul român și poporul maghiar s'a accentuat de ajuns în coloanele ziarului său.

Am văzut, cum mulți ani de-a rândul sfătuitoarii coroanei au prigunit pe susținatorii cauzei române, mai de multeori pentru vorbă rău explicate. Am văzut, cum s'a răspândit mânie și ură între cetățenii statului. În împrejurări ca acestea se cerea negreșit o îndrăzneală de a vorbi oamenilor despre apropierea româno-maghiară.

Omul politic avea cu toate acestea să se inspire din sentimentul comun al poporului său.

Dacă arhierii români, atât ortodoxi, cât și uniți cu Roma, dacă românii cei mulți, preoți, învățători, funcționari, negustori, meșteșugari și plugari au sentimentul că trebuie neapărat să stai de vorbă cu cei ce le asigură în țara lor puțința de a lucra în liniște, — omul politic se supune acestui sentiment comun; el nu zădărnicește bunele silințe ale aceluia, fie român, fie maghiar, cari mărturisesc, că interesul statului ungar este ca toți nemaghiarii să se simtă în mijlocul lui ca acasă.

«Ear lucrul acesta, dacă e vorba să fie făcut, nu se poate face de azi pe mâne, ci va rezulta dintr'o lucrare urmată timp mai îndelungat în grea luptă cu cei ce asmuță fie pe maghiari împotriva românilor, fie pe români împotriva maghiarilor» (p. 104).

Bărbatul politic dela noi va căuta dar să se folosească totdeauna de împrejurarea, când la conducerea afacerilor publice ale regatului ungar se găsesc oameni mai moderați și mai chibzuiți, cari își vor da silința să facă dreptate tuturor prin rezolvarea conflictului între maghiari și români.

Până când admitem, că se poate asigura și pentru noi *libertatea de des-*

voltare în statul ungar, este una dintre cele mai înalte datorii patriotice să se facă tot ce omeneste e cu putință în interesul acesta.

Maghiarii, de-o parte, vor trebui să se deprindă tot mai mult cu gândul, că este spre binele statului să nu-și jignească concetățenii în desvoltarea lor firească. Românii, de altă parte, n-au să peardă din vedere, că certându-se între sine fac dușmanilor neamului excelente servicii.

Interesul românesc cere să ne prezentăm cât mai închețați, având să *sprjinim*, nu să combatem, nu să compromitem pe aceia, cari voiesc să curme necazuri și suferințe, și merg pe calea ce o cred potrivită cu interesele generale. Acela, pe care ambițiunea sau convingerile sale nu-l eartă să facă act de abnegație, să aibă cel puțin bunul cumpăt de a nu sădi vrajă între ai săi. Să se gândească la faptul constat, că atât între maghiari, cât și între români sânt existențe, pentru care lupta necurmată dintre aceste două popoare este chestie de conservare individuală. Astfel de existențe sânt silite să încerce a zădărnici or ce năzuințe de împăcare.

Tot mai clar se vede astăzi, că mare neadevăr au pus pe hârtie aceia, cari au scris, că Slavici a ajuns, din intransigent național, dintr'odată apostolul «moderațiunii politice» la români. Afirmația aceasta s'a făcut nu pentru a lumina poporul, ci pentru a-l seduce.

N'avem decât să citim cu judecată scrisul său de ori și când, ca să ne convingem, că scriitorul politic nu s'a pus de loc în contradicție cu propriile sale convingeri, nici cu ale soților săi, cu cari a pornit și a dus lupta. Și dacă-i vorbă de consecvență, trebuie să zicem dimpotrivă: E foarte marească prin izbăvirea sa a aceluși scopuri politice, de care se însuflețise în tinerețe.

Drept dovadă eată ce scria Slavici, la vârstă de 28 de ani, către un amic al său din Arad, într'o epistolă cu data de *București*, 17/29 Octombrie 1876:

«Dacă poporul român e să se stângă odată, el poate fi stâns numai prin slavi. E dar o nebunie a simpatiza cu dânsii, și un act de sinucidere ar fi a lupta împreună cu dânsii. Interesul nostru e să stăm rezervați... Dacă însă am fi siliți a intra în luptă, aliații noștri sânt maghiarii, care

ne despart de germani, și turcii care se luptă contra slavilor, vrăjmașilor noștri.

«Vorbești D-ta de asuprirea ce sufer românii din Ungaria. Iubite Amice! Dă crezământ cuvintelor unui tinăr, care însă iubeste poporul român, simte cu țaranul român, a studiat stările sociale a românilor, și e poate singurul om, care cunoaște pe toți românii din vedere. Eu îi spun, rezultatul unui studiu îndelungat e convingerea, că nicăiri românilor nu le merge mai bine, decât în *Ungaria*. Să vii odată în România și să faci, precum am făcut eu, o călătorie pe jos și cu trăsura prin satele românești din România, și D-ta, care te-ai deprins cu Campieni, Podgoreni, Luncani și Banățeni, vei plânge amarnic pe acești oameni de a nu fi fost supuși străni. Și nu cere să-ți descriu starea lor: ți-o poți închipui din cele ce ți-am spus. Sânt în părțile muntoase oameni vigoșoși și cu bună stare, moșnenii: acestora însă li-e scârbă de țara lor. Astfel vezi, că românii mereu migrează în *Turcia*... auzi, în *Turcia*! În Bucovina starea românilor e mai bună. Pe bucovinenii îi supără jidani, rusnecii... Dacă însă Bucovina ar fi fost rămasă la Moldova, mizeria ar fi fost neasemănat mai mare. Românii din *Turcia* sânt mulțumiți: ei au școalele lor (pe unde sânt școale), ei au consistorul lor românesc și românească e și slujba în bisericile lor. În *Sărbia* însă și în *Basarabia*... În *biserica din Chișinău* un mitropolit creștin a trântit evanghelia română în ziua de Paști, injurând scârbos. Boerii din *Basarabia* închid ușile când vor a vorbi românește. Și multe, pe cari nu ți le mai spun.

Și în față cu toate acestea, știi D-ta pentru ce mi-aș vărsa eu sângele: Pentru ca toți românii să fie uniți sub dinastia Habsburgilor.

Dar în România, întocmai ca în *Ardeal*, numai foarte puțini oameni cugetă ca mine. Preocupați de impresiunile momentului actual, ei sânt seduși de niște idei foarte frumoase, care nu se pot realiza fără a sgudui poporul român până în temelii. Și să ne ferească Dumnezeu de a face un pas, fără a ne fi dat seamă, care pot fi urmările lui; să ne ferească Dumnezeu de a mai agita cu «cucerirea Transilvaniei»... Noi trebuie să rămânem credincioși domnitorilor cari au interes, ca noi să sporim în puteri, și cari dela Iosif II. mereu ne-au ocrotit, până ce ne-au adus în starea de astăzi».

Slavici ține în vedere că a scrisoarei lui leași idei și principii de moderațiune, ce le-a profesat în toată viața sa. Pe acest temei, și nu pe al intransigenții sau pe al luptelor până în pânzele albe, a încercat să găsească terenul comun, unde fruntașii românilor din regatul ungar vor putea lucra împreună, având nădejdea izbânzii.

Ear terenul comun, unde se pot întâlni, în vederea acțiunilor politice, toți fruntașii noștri, nu poate să fie altul decât politica mai modestă, de cumpătare, desfășurată potrivit cu for-

țele de care am dispus și dispunem. Problemele mari, europene sau chiar mondiale, nu noi românii avem să le rezolvăm.

Acestea sânt vederile unui om politic, care a trebuit să suferă la bătrânețe înfruntările cătrănite, ce i s'au adresat la urmă în coloanele ziarelor întemeiate de el însuși.

Poftiți, stimați cititori, și frunzăriți broșura întreagă a *omului politic*, nedreptățit de frații săi. Și dacă voiți să vă luminați, vă veți lumina de sigur asupra multor fapte și persoane cu rol important în viața publică mai nouă a românilor din țara aceasta, și veți admite părerea, că n'a fost spre binele cauzei românești toată campania înverșunată purtată în contra lui și a tovarășilor săi de idei.

Deputați congresuali.

Deputații congresuali mireni, aleși în arhidieceză, pe periodul 1918—1920, sânt următorii:

Cercul I Sibiu: Dr. Rom. Căndea, prof. sem. Sibiu.

Cercul II Săliște: Dr. Nicolae Comșa, medic.

Cercul III Sebeșului: Dr. Eug. Meșianu, fisc. comit. Brașov.

Cercul IV Alba-Iulia: Ioachim Fulea, dir. de bancă Alba-Iulia.

Cercul V Deva: Dr. Aurel Vlad, avocat Orăștie.

Cercul VI Hațeg: Nic. Macrea, dir. de bancă Hunedoara.

Cercul VII Ilia: V. Tordășianu, exactor arhid. Sibiu.

Cercul VIII Geoagiu: Dr. Ioan Marghitta, avocat Geoagiu.

Cercul IX Zarand: Dr. Ioan Papp, avocat Brad.

Cercul X Câmpeni: Dr. Vas. Preda, avocat Sibiu.

Cercul XI Turda: Dr. Nic. Bălan, prof. sem. Sibiu.

Cercul XII Cluj: Dr. Pavel Roșca, prof. sem. Sibiu.

Cercul XIII Solnoc: Dr. Gavril Buhone, avocat Bistrița.

Cercul XIV Bistrița: Dr. Vasile Păhona, avocat Bistrița.

Cercul XV Târnava: Dr. Dumitru Popp, avocat Mediaș.

Cercul XVI Sighișoara: Victor Păcală, prof. sem. Sibiu.

Cercul XVII Treiscaune: Nicolae Sulică, profesor gimn. Brașov.

Cercul XVIII Brașov: Arseniu Vlaicu, dir. șc. comerc. Brașov.

Cercul XIX Bran: Nicolae Garoiu, avocat Brașov.

Cercul XX Făgăraș: Ioan I. Lăpădatu, dir. băncii de asigurare Sibiu.

REVISTĂ POLITICĂ.

Rusia. Maximaliștii se arată, până acum, destul de harnici și norocoși întru consolidarea stăpânirii populului. Așa numitul «*sfat al comisarilor populului*» a publicat în organul său *Pravda* un comunicat în scop de-a asigura libertatea popoarelor din Rusia. Sfatul a hotărât următoarele:

1. Libertate și suveranitate pe seama tuturor popoarelor din Rusia;
2. Drept de liberă dispunere și până la formarea de state independente;
3. Sistarea tuturor privilegiilor și restrângerilor naționale și religioase;
4. Deplină libertate de dezvoltare pentru toate minoritățile naționale și grupele de popoare din Rusia.

Acest comunicat este semnat în numele republicii rusești de *Stalin*, comisarul secției de naționalități, și de *Lenin*, prezidentul sfatului comisarilor populului. Hotărârile aduse au să fie elaborate de către un comitet al afacerilor naționale.

Troțki, comisarul pentru externe, a ținut — după *Daily News* — o vorbire, în care declară, că războiul se va termina în curând, și că se pregătește o carte galbenă, unde se vor publica toate contractele secrete cu raport la politica externă. Actele acestea se găsesc acum în mâinile maximaliștilor.

Flota și armata rusească, aproape întreagă, s'a rostit în favoarea guvernului revoluționar actual; asemenea și orașele Petrograd, Moscova, Carcov, Chiev, Odessa, ținutul Uralului și Siberia.

Agența Reuter vestește acum, că prim-ministrul Kerenski a renunțat încă din 14 Noemvrie la postul de ministru prezident și de suprem comandant: prin aceasta Kerenski a recunoscut noul guvern revoluționar.

Italia. Generalul Diaz, noul suprem comandant al armatei italiene, a primit pe reprezentanții presei italiene și li-a făcut o declarație mai lungă asupra situației. Intreg poporul Italiei, zice generalul Diaz, și întreaga sa armată va rezista ofenzivei dușmane până la ultima picătură de sânge. În orașele mai mari ale Italiei s'au făcut manifestații pentru continuarea energetică a războiului; acla-

FOIȘOARA.

Material pentru istoria bisericii.

(Urmare).

Ladislau IV. (Cumanul) (1272-1290) bănuț de avea predispozițiune pentru biserică orientală în 1279 e nevoit a depune jurământ, că va conserva și ținea credința catolică, și va alunga pe eretici din țară: «juravimus, quod fidem catholicam et ecclesiasticam libertatem servavimus et teneamus cum effecto jurisdictionis et potestatis nostre brachio, ad comprimendos et expellendos hereticos de Regno et terris nobis subiectis». (Theiner, Mon. Hist. Hung. I. p. 339. Fejér, Cod. dipl. V. 2 p. 507).

«Am jurat, să păstrăm și să ținem credința catolică și libertatea bisericească, făcând uz de toată puterea jurisdicțiunii și stăpânirii noastre spre apăsarea și alungarea ereticilor din regatul și din ținuturile supuse nouă».

Papa Bonifaciu VIII. invită la 1299 pe arhiepiscopul din Strigoniu să procedeze în contra ereticilor și schismaticilor din Ungaria cu incvizitiuni și pedepse canonice: [«ut contra hereticos, scismaticos... inquisitionis et punitonis officium valeas exercere...»] (Theiner, Mon. hist. Hung. I. p. 384).

Cine erau acei eretici și schismatici persecutați la ordin papal?

Ne spune Papa Ioan XXII, când prin scrisoarea trimisă în 1328 arhiepiscopilor, episcopilor, abaților, stareților și altor pre-

lați în regatul Ungariei, le ordonează să procedeze cu blândețe la strângerea dijmelor dela Cumanii și dela *Români* și Slavi, cari s'au întors la religieuna catolică, ca nu cumva să-i înstrăineze de biserica catolică: «quod vos, cum contingit aliquos ex Cumanis, Vlachis et Slavibus, et aliis infidelibus ad fidem catholicam divina gratia et dicti Regis inductione converti, ad huius modi taliter conversis et in fide catholica predicta novis decimas integras nimis rigorose exigitis, et etiam extorquetis, propterea quod neophiti et conversi huius modi ex eo, quod solvere decimas ante conversionem eorum non consueverunt». (Theiner, Mon. hist. Hung. I. p. 519).

«Căci voi, după ce a fost cu putință a converti pe câțiva dintre Cumanii, Valachi și Slavi și alți credincioși, cu ajutorul lui Dumnezeu și prin stăruința numitului rege, la credința catolică, dela astfel de convertiți și oameni noi în zisa credință catolică pretindeți și chiar stoarceți dijmele întregi în mod prea riguros, din care principină neofitiți și cei astfel convertiți, fiindcă înainte de convertirea lor nu aveau obiceiul să platească dijme, câte odată zic, că sânt invitați a primi credința catolică numai ca să-și dea preoților averile lor și mulți, cari s'ar converti bucuros la această credință, din motivul arătat se retrag dela o asemenea convertire».

Cumcă românii sânt locuitori autohtoni pe pământul patriei ungare, pe lângă dovezile înșirate mai invocăm diploma regelui Andrei II. din 1222, prin care, confirmându-se donațiunea făcută mai nainte cavaleriilor Teutoni din țara Bârsei, se adeverește în mod documentar, că românii

locuiau în masse, nu ca «*favagók*», ci ca moșieri, având teritor propriu: «*terra Blacorum*», prin care cavalerii Teutoni aveau privilegiul de a trece liberi de plățirea vămii: «*Item concessimus, quod nullum tributum debeant persolvere, nec populi eorum cum transierint per terram Sicularum aut per terram Blacorum...*» «Astfel am îngăduit, ca să nu fie datori a plăti nici un tribut, nici popoarele lor (oamenii lor) când trec prin ținutul Săcuilor sau prin ținutul Valachilor». (Fejér III. 1. 370) Prin un alt document, scrisoarea din 1234 a Papei Grigorie IX adresată regelui Bela IV, se constată nu numai existența populului român în cuprinsul regatului ungar, dar că românii aveau și ei episcopii lor schismatici, dela cari primeau sacramentele bisericii: «*In Cumanorum episcopatu, sicut accepimus, quidam populi, qui Walati vacantur existunt... Nam Romanam ecclesiam contemnent non a venerabili fratre nostro... episcopo Cumanorum, qui loci diocesanus existit, sed a quibusdam pseudoepiscopis Graecorum ritum tenentibus universa recipiunt ecclesiastica sacramenta*». «*In episcopia Cumanilor, precum am aflat, există niște popoare, cari se numesc Valachi... cari disprețuind biserica romană, nu dela venerabilul nostru frate... episcopul Cumanilor, care este diocesanul aceluși ținut, ci dela niște pseudoepiscopi, cari țin ritul Grecilor, primesc toate tainele bisericești*». (Theiner, Mon. hist. Hung. I. p. 131. Fejér, cod. dipl. III. 2 p. 399).

«*Annyi bizonyos, hogy görög keleti vallásnak nagy számmal voltak Magyarországon, az első századokban, és pedig nem csak oláh és szláv nemzetiségű lakosok*

nál, hanem magyarok között is, még pedig olyanok közt, kik az ország legfőbb hivatalait elfoglalták». «Atăta este sigur, că credincioși ai bisericii răsăritene au fost mulți în Ungaria în primele secole, nu numai printre locuitorii de naționalitate română și slavă, ci și între Maghiari și chiar între aceia, cari se aflau în cele mai înalte funcțiuni ale țării». (Pesty Frigyes, A szörényi bánóság és Szörény vármegye története, I. 341 l.)

Pe când incuzații, pe deoparte recunosc existența românilor pe pământul patriei ungare, dacă nu mai înainte, cel puțin de pe la începutul secolului XIII, pe atunci, de altă parte ei nu sânt în stare să producă nici un dat, nici un document despre existența mai veche a sârbilor din Ungaria, decât în veacul al XV-lea.

Statul sârbesc se organizează sub Ștefan Nemanja pe la sfârșitul veacului XII, iar ierarhia bisericii sârbești întâia oară se organizează prin sf. Sava, fiul lui Ștefan Nemanja, care consacându-se arhiepiscop al Sârbilor prin patriarhul de Constantinopol, întemeiază prima mitropolie sârbească în anul 1218 în Zitscha, cu 12 episcopi sufragane. (N. kanor Ruzitschisch, Das kirchlich religiöse Leben bei den Serben, Göttingen 1896 p. 21—23). Până la data aceasta sârbi depindeau ca și românii de ierarhia bisericii bulgare, la care erau subordonați prin hrizovul mai sus provocat al împăratului bizantin Vasile II. Bulgarohtonul, din 1019.

Acum existau deci două ierarhii cu caracter slav, dincolo de Dunăre, una bulgărească, și cealaltă sârbească, recunoscute mai pe urmă și de patriarhul de Constan-

mațiile nesfârșite, cu care poporul italian a primit *trupele ajutătoare franceze*, dovedesc asemenea, că toată Italia este hotărâtă să continue războiul. Patria noastră, urmează comandantul Diaz, se află astăzi în doliu; în zilele din urmă am văzut multe lacrimi, începând din Roma până în Venetia și Lombardia; dar poporul deșteptându-se din prima amețeală, și-a redobândit curajul și este decis, să-și măsoare puterea cu dușmanul.

Conferența dela Bern. S'a sfârșit conferența de pace dela Bern, după ce a votat un program minimal de pace. În acest program se zice: Impotriva voinței poporului nu se pot face schimbări de teritor și anecări. Statele sânt datoare să asigure naționalităților egalitate de drept, libertate religioasă și libertate de limbă. Statele primesc îndatorirea cu raport la organizarea comerțului liber și la restrângerea înarmărilor. Diplomația secretă se sistază și se clădește opera conferenței de pace dela Haga. — La conferența dela Bern a participat, cum s'a spus, și sociologul Oscar Iászi, și contele Mihail Károlyi din partea Ungariei.

Războiul.

26 Noemvrie n.

Frontul italian. Luptele decurse în zilele din urmă în valea Brentei și în munții dela ostul ei, au avut ca rezultat câștigarea nouă de teren din partea noastră. Contra-atacurile dușmanului au rămas neisbutite. La frontul ostic, în Albania și la frontul macedonean situația e tot cea de mai înainte.

Frontul dela vest. La gruparea de armate a moștenitorului de tron bavarez Rupprecht, în Flandria, din când în când activitatea artileriei a fost mai potențată. Intre Pölcapelle și Gheluvelt germanii au executat întreprinderi succese. La ost dela Paschdelle încercarea de înaintare a unui batalion englez a eșuat. La Cambrai dușmanul și-a reînnoit atacurile, dar a fost respins. Atacurile înnoite în comuna satului Buirton încă le au respins germanii, nimicind mai multe automobile blindate engleze și curățind mai multe cuiburi în cari se aflau soldații dușmani. În pădurea dela Buirton au fost lupte vehemente cu mine aruncate cu mâna. Pe celelalte locuri atacurile dușmane le-au respins germanii, făcând prizonieri. Aviatorii germani încă au operat cu succes.

Telegramele primite cu datul 27 Noemvrie nu comunică nimic deosebit. La frontul vestic s'au continuat luptele mari și grele, la celelalte fronturi situația e neschimbată.

tinopol, având cea dintâi, dela 1234, un patriarhat bulgar, în Tirnovo, a doua alt patriarhat, sârbesc, dela 1346, în Ipec. Românii dincoaci de Dunăre, după situația topografică și împrejurările politice, continuă a fi supuși ambelor ierarhii, care aveau scaune episcopale de-a lungul Dunării, și anume cei din România de azi până la organizarea ierarhiei bisericii române, episcopilor bulgari din Vidin, Distra, Branicev, cari se aflau în imediata lor vecinătate. (Golubinski, Privire scurtă asupra istoriei bisericii române ortodoxe, traducere de G. Caracioveanu, p. 16). În *Pravila* tipărită la Târgoviște în 1652, se găsește la caz. 391 următoarea însemnare despre dependența bisericii române de arhiepiscopia de Ochrida: «Află-se scris în Pravila lui Matei Vlastari (Blastares) cum și Moldo-Vlachia a fost supusă Ochridenilor». Iar asupra românilor din Banat se înstăpâni ierarhia sârbească, ca cea mai apropiată de dânsii, care singură rămase în ființă, după sfârșirea imperiului bulgar și a celui sârbesc de către turci în lupta de pe câmpul Merlei (1389), când cu desființarea imperiului bulgar încetă deodată și patriarhatul bulgar.

Căderea împărăției sârbești este mobilul migrațiunii și colonizării Sârbilor în Ungaria. Singuri incuzații recunoscuți: «1450-ben a szerb állam teljes bukásával, az egész jobb módú szerb nép kezdett kiköltözöködni». («La 1450, în urma căderii totale a statului sârbesc, întreg poporul sârbesc cu stare mai bună a început a emigra»).

(Va urma)

Primarii comunali.

Ne aflăm în toiul alegerilor de primarii comunali.

Primarii comunali sunt factori însemnați în viața poporului, căci sunt un fel de oglindă, prin care stăpânirea vede toate lucrurile, ce leagă ori desleagă pe popor de stăpânire; sunt adevărați un fel de sentințele supraveghetoare și informatoare într-o stăpânire și popor de rând. Numai cât unii dintre primarii, neștiind sau nevrând să țină calea mijlocie în activitatea lor, au dus nu numai pe popor, ci și pe stăpânire în rătăcire: au revoltat, prin abuzurile lor, pe popor contra stăpânirii, și de altă parte pe stăpânire contra poporului.

E însemnată și onorifică tot odată poziția unui primar, dacă primarul e la înălțimea chemării sale:

Un primar cinstit, care nu din poftă mârșave, ci din ambiție și dragoste către chemare s'a angajat să facă serviciul poporului și statului; de bună samă va lucra, nu numai spre binele și cinstea comunei sale, ci și spre binele și cinstea patriei. El adevărat se va năzui să țină și întărească legătura de mulțumire, de pace și iubire între stăpânire și poporul de rând, cari împreună sunt garanțele unui stat fericit.

Un primar păcătos earăși, căruia îi lipsește, pe lângă alte calități bune, cultura inimii și a sufletului, și care numai din poftă mârșave s'a angajat: acela de bună seamă nu va face nici comunei și nici statului bine și cinste; căci ca să-și poată ajunge scopurile mârșave, nu încetă prin denunțări false a revolte stăpânirea contra poporului și a frunțașilor din comună, crezând, că prin astfel de denunțări stăpânirea îl va susține în slujbă, trecând cu vederea abuzurile și fărădelegile lui.

Vor fi și protopretori, cărora, din greșală poate, puțin le pasă dacă un atare individ merită, ori nu merită, să fie pus în fruntea comunei; ba sunt chiar și de aceia, cari cu intențiune și fără voia sătenilor pun primar pe cel mai nevrednic și primejdios om din sat, cu scopul, să batjocorească pe săteni și frunțașii satului cu tot felul de abuzuri și pedepse pe nedreptul, precum făcea vestitul Szász din Aiud, care ca pretor punea, și ca fispan dispunea să se pună în unele comune astfel de primari, pe cari sătenii de bunăvoie nu i-ar alege nici de porcari. Și asta ca un fel de răscălmășenie pentru comună: ca și cum în sat n'ar fi altul mai vrednic; dar batjocura nu cade numai asupra comunei, ci și asupra stăpânirii!

Satele împodobite cu primari nevrednici de bună seamă vor osândi pe cei ce fără voia lor le-au pus osândă după cap.

Sunt primari, cari fac cinste stăpânirii și mult bine comunei; așa, ca poporul n'are cuvinte a cărți contra stăpânirii. Acolo toate lucrurile comunei merg în bună rânduială. Sunt însă și astfel de primari, mici la suflet și mari la patimi, cari nu numai că să simt mândri și îngânați când pot face rău, ci caută prilejuri cu luminarea, ca să facă ori ce rău posibil sătenilor, ca și cum ar fi chemați să facă numai și numai rău la tot satul. Și aceasta o mai fac unii și ca răzbunare în contra sătenilor, pentru-că aceia nule dau destulă atențiune, ba poate îi desprețesc, ca pe unii puși unde nu sunt vrednici să fie, și ei, încapăținați, vreau cu orice preț ca sătenii să-i iubească și stimeze.

Abuzurile și nedreptățile unor primari nepricepuți sunt atât de îndrăznețe, încât unii săteni le-au luat groaza, așa că și cu ceeace se simțesc asupriți și nedreptățiți de primar nu cutează să descopere, nimic, chiar și dacă se face cercetare.

Oare abuzurile și fărădelegile unor astfel de primari fără frică de Dumnezeu și fără rușine de oameni nu vor lăsa umbră neagră și asupra celor ce *sprinjesc* pe astfel de primari?

În interesul bunei înțelegeri, de care avem atâtă lipsă, în acestea vremuri grele, și care trebuie să domnească între poporul de rând, care să jertfește, și între stăpânire, care trebuie să țină cont de dorințele țeranului muncitor, ar fi să se pună mai mare pond pe alegerile de primari; să se delăture cei cu musca pe căciulă, ca astfel să poată veni țeranul să constate, că stăpânirea e dreaptă și respectază legea patriei.

În satele, cari sunt osândite cu primari nevrednici, totdeauna intelectualii trag scurta, pentru-că cei batjocoriți și nedreptățiți către aceia se plâng, și din cauza asta primarii denunț pe intelectuali: pe preoți și dascăli, că sunt agitatori și trădători de patrie.

Va lăsa oare inima pe oricare sătean să nu cătească, când va ști, că vitele primarului, ale solgăbirăului și ale favorizilor acestora ar paște fânățele și hol-

dele sătenilor, fără ca cei păgubiți să fie rebonificați? Sau când primarul, ori cutare jurat comunal, sub titlul că scoate sătenii la facerea drumului, îi duce cu droaia de îi sapă cucuruzul de clacă? Ori când solgăbirăul amenință pe unii săteni, cu temniță, dacă nu merg să-i facă clăci în cinste?

Și oare nu s'ar scandaliza ori care om, când ar vedea, că favoriții solgăbirăului și ai primarului, duc cu carăle lemne și pari de vie, de cari au lipsă, din pădurile comunei fără să fie pedepsiți; pe când pe cei săraci ce-și duc pe umere câte-o sarcină de lemne de foc îi pedepesc cu bani și robie, și când dela cei ce și-au adunat cu sarcina puțini pari pentru vie, îi confiscă primarul, ca să-i poată folosi și vinde în folosul său?

De abuzurile și fărădelegile cu împărțirea bucatelor la cei lipsiți și despre alte multe nici nu mai fac pomenire.

Nu fac pentru aceasta imputare nimănui, și nici nu vreau să stabilesc vinovăția cuiva pentru nemulțumirea poporului față de punerea și tolerarea în slujbă a unor primari abuzivi și păcătoși. Tot ce doresc este, ca în interesul bunei armonii dintre poporul de rând și stăpânire, astfel de oameni păcătoși să nu fie puși ori tolerați în fruntea comunelor, pentru-că nu sunt spre binele, ci spre stricăciunea comunelor.

I. B.

NOUȚĂȚI.

Schimbări la curtea imperială și regală. Se anunță din Viena: Mareșalul curții, principele *Hohenlohe*, după căsătoria fiicei sale cu arhiducele Maximilian, se va retrage din postul său, în care va ajunge fostul ministru de finanțe *Spitzmüller*. Șef al cancelariei de cabinet se crede că va fi numit consilierul ministerial *Eichhoff*. Principele *Lobkowitz*, primul adjutant al Maiestății sale, are să fie înlocuit, cum se vestește, prin generalul *Krauss*.

Răspunsul suveranei. Societatea presei din Geneva se adresase către împărăteasa și regina *Zita*, rugându-o de scut special pe seamă Veneției. Suverana noastră a răspuns, pe calea consulatului austro-ungar din Elveția, următoarele: De sine înțeles că un oraș deschis, care nu face nici o încercare de a se apăra, are tot dreptul de a fi cruțat. De aceea soarta Veneției atârnă numai dela guvernul Italiei.

Inspekția școalelor. Ministrul de culte și instrucțiune publică a încredințat inspekția școalelor secundare române din Brașov pentru anul curent domnului *Stefan Szentimrei*, director suprem în Cluj.

Concert. Vineri în 7 Decemvrie n. se va ținea în sala mare dela *Unicum*, în Sibiu, un concert al cântăreței de cameră, dna *Veturia Triteanu*, în profitul pomului de Crăciun pentru orfanii orașului nostru. Programa conține bucăți de: Beethoven, Brahms, R. Strauss, G. Dima ș. a. Biletele se vând, începând din 1 Decemvrie, în prăvălia *Drotleff* în Strada Cisnădiei.

Expoziție. Primim următoarele: În zilele de 2 până în 9 Decemvrie a. c. va sta deschisă la Cluj, în sala festivă a comitatului o expoziție, împreună cu târg de Crăciun. Sânt expuse în sala aceasta: unelte casnice, articole de industrie, obiecte de artă, jucării pentru copii, toate făcute de invalizi și reconvașenții aparținători regimentelor de honvezi nr. 21, 22, 23, 24 și 32. Protectori ai expoziției sânt: Altețele lor imp. și reg. arhiducele *Iosif* și arhiducesa *Augusta*, în prezența cărora se deschide expoziția Duminecă în 2 Decemvrie. Profitul net al expoziției este destinat fondurilor numitelor regimente, ear 5% se dau fondului de pensuni al ziaristilor din Ungaria, pentru ajutorarea acelor gazetari invalizi, cari au participat la război.

† **Ioan Predovicu** paroh gr.-or. român în Amnaș, după lungi suferințe, în etate de 60 de ani, împărțit cu sfintele taine ale muritorilor, a încetat din viață Duminecă în 12/25 Noemvrie la 10^{1/2} ore a.m. Rămășițele pământești se vor depune spre vecinică odihnă astăzi, Mercuri, în 15/28 Noemvrie, la 2 ore p. m. în grădina bisericii gr.-or. din Amnaș. Odihnească în pace!

Împușcătură la o universitate. Se vestește dela Praga: În 23 l. c. după amiază s'a tras o împușcătură prin fereastră întruna din salele universității germane dela Praga, unde tocmai ținea prelegere profesorul Dr. *Oscar Preiss*. Glonțul n'a rănit pe nimenea, dar a provocat mare turburare în sală. Studenții au năvălit la fereastră, alții au alergat în stradă. Atentatorul însă

dispăruse. Se crede, că este vorba de lucru politic.

Crilenco. Noul generalisim al armatei rusești, Crilenco, este unul dintre cei mai credincioși tovarăși ai lui Lenin. Ca subofițer a redactat la front ziarul «Cuvânt sincer din tranșee», apărut îndată după detronarea țarului. Gazeta lui Crilenco răspândea în armată aceleași gândiri, de care se însuflețea ziarul lui Lenin, *Pravda*, la Petrograd. În Iulie ambii tovarăși fuseseră deținuți din partea guvernului provizor, dar mai târziu liberați contra unei cauțiuni.

Pentru pace. Face nu puțină senzație declarația generalilor ruși *Ruski* și *Alexeiev*, cari cu prilejul sfătuirilor ținute acum la cartierul general al statului major rusec ar fi zis: Este cu mult mai bine să încheem pacea, decât să continuăm războiul cu o astfel de armată, cum este astăzi cea rusească.

La al 7-lea împrumut de război s'au semnat la institutele de bani ale orașului nostru peste două milioane de coroane. Semnările urmează.

Cum află soldații ruși ce se petrece în Rusia. Într'un raport rusec mai nou, despre operațiile dela front, se arată că de multe ori soldații ruși, ridicând în tranșee steaguri albe, se apropie în grupe de pozițiile noastre. Cu ocaziile acestea rușii află dela trupele germane știri despre întâmplările interne ale Rusiei. De acasă nu se comunică intenționat evenimentele, care mai ales interesează pe soldații dela front.

Numai 30 de bani. În zilele acestea se vor deschide la Budapesta așa numitele *mese sau bucătării pentru popor*, nou organizate. Se vor da două feluri de mâncări pentru un preț de 30 fileri.

Sinuciderea unui pacifist. Profesorul dela gimnaziul romano-catolic din Sătmar, *Victor Csókás*, s'a sinucis, după ce mai înainte într-o epistolă adresată episcopului scrie, că își pune capăt vieții, din cauză că nu se mai face pacea. Răposatul alăsat o sumă însemnată de bani pentru cel mai bun studiu, ce se va scrie despre pacea universală.

Zile fără carne și fără pâine. America abea a intrat în război, și în Newyork s'au și introdus zilele fără carne (Marția). E vorba să se introducă acum și zilele fără pâine (Vinerea). În Germania, după trei ani de război, nu lipsește pâinea; ear America după un singur an de război, este silită să statorească o zi fără pâine. Ce va fi mai târziu, — întreabă o gazetă americană — când se va spori mulțimea neproducentilor? O jumătate de milion de recruți înseamnă o jumătate de milion de neproducenți; imigrarea a încetat, ear fabricile de muniții au luat agriculturii pe cei mai buni lucrători.

Societatea academică «Petru Maior» s'a constituit în adunarea sa generală din 14 Octomvrie, pentru anul universitar 1917/18, precum urmează: *Comitetul societății*, Prezident: Constantin Murariu, stud. la medicină. Vice-prezident: Silviu Țeposu, stud. la filozofie. Secretar: Ioan Penția, stud. la filozofie. Cassier: Caius O. Turic, stud. la filozofie. Controlor: Vasile Papp, stud. la filozofie. Bibl. otecar: Dimitrie Antal, stud. la filozofie. Vice-bibliotecar: Ioan Gherghel, stud. la filozofie. Notari: Atanasie Popa stud. la filozofie și Valeriu I. Bărbosu, stud. la filozofie. Econom: Aurel Contrea, stud. la ped. superioară. *Comisia Literară*: Ovidiu Hulea, cand. de profesor; Silviu Țeposu, cand. de profesor; Petru Feneșan, stud. la filozofie; Horia Teculescu, stud. la filozofie, Vasile Lazărescu, stud. la filozofie, Ioan Chinezu, stud. la filozofie. *Comisia de Supraveghiere*, Teodor Nagy, stud. la ped. superioară, George Ardelean, stud. la medicină, Silviu Tamașdan, stud. la medicină.

Teatru cinematograf. Vineri, în 30 Noemvrie, se reprezintă la *Apollo*, în Strada Schewis, drama în 4 acte: *Moartea în minele Sylva*. Sâmbătă și Duminecă, în 1 și 2 Decemvrie, se dă filmul cu întâmplările cele mai nouă ale profesorului Nick Fantom, sub titlul *Anunțul misterios*, în patru părți, din viața unui detectiv.

Cărți și reviste.

Calendarul Nostru pe anul 1918, întocmit de *Ioan Georgescu* și *Traian A. Pinteru*. Editura «Calea Vieții», Nagykomlos (com. Torontal). Prețul 90 fileri, plus 10 fileri porto. La al 7-lea exemplar al 8-lea gratuit.

„JIANA“

institut de credit și economii, societate pe acții în liquidare în Petroșeni.
felszámolás alatt álló takaré- és hitelint., részv. társaság Petrozsény.

Anul 1915.

Convocare.

Acționarii băncii «Jiana», institut de credit și economii, societate pe acții în Petroșeni în liquidare, se convoacă prin aceasta la

Adunarea generală ordinară,

pe anul de gestiune 1915, ce se va ține în 18 Decembrie n. c., la orele 11 a. m., în localul băncii «Ardeleana» filiala Petroșeni.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Raportul liquidatorilor.
3. Aprobarea bilanțului, a contului Profit și Pierdere.
4. Darea absoluturului pentru liquidatori și comitetul de supraveghere.

Domnii acționari, cari doresc a lua parte la această adunare, sunt rugați a-și depune acțiunile înainte de deschiderea adunării la casa unuia din institutele «Ardeleana», filiala Petroșeni, «Ardeleana» Orăștie, «Hațegana» Hațeg și «Cassa de păstrare» în Săliște.

În caz că nu s'ar depune numărul de acții prescris de statute, adunarea se va ține cu aceeași ordine de zi în localul și timpul numit, în 25 Decembrie n. 1917 fără considerare la numărul acțiunilor depuse și fără altă publicare.

Petroșeni, la 14 Noembrie 1917.

Liquidatorii.

Meghivó.

Felszámolás alatt álló «Jiana» takaré- és hitelintézet részvénytársaság Petrozsényben, részvényesei ezenel meghivatnak az 1917 évi december 18-án délelőtt 11 órakor az «Ardeleana» fiokintézet petrozsényi helyiségében az 1915-ik működési évről megtartandó

rendes közgyűlésre.

Napirend:

1. Közgyűlés megnyitása és megalkulása.
2. Felszámoló jelentése.
3. Zárszámadás, nyereség és veszteségi számla jóváhagyása.
4. Felmentvény megadása a felszámoló és felügyelő bizottság részére.

Azon részvényes urak akik ezen közgyűlésen részt ohajtanak venni, felkértenek hogy részvényeiket, a közgyűlés megnyitása előtt az «Ardeleana» petrozsényi fiokintézetnél, az «Ardeleana» pénzügyintézetnél Szászvároson, a «Hațegana» pénzügyintézetnél Hátszegen és «Cassa de păstrare» pénzügyintézetnél Szelistyén sziveskedjenek letenni.

Azon esetben ha a részvények az alapszabályokban előirt számban nem tétetnek, a közgyűlés 1917 évi december 25-én a fent megjelölt időpontban és helyiségben tekintet nélkül a letett részvényekre s minden további kihirdetés nélkül fog megtartatni.

Petrozsény, 1917 nov. 14 én.

Felszámolók.

Anul 1916.

Convocare.

Acționarii băncii «Jiana» institut de credit și economii, societate pe acții în liquidare se convoacă prin aceasta la

Adunarea generală ordinară,

pe anul de gestiune 1916 ce se va ține în 18 Decembrie n. a. c., la orele 1/2 12 a. m., în localul băncii «Ardeleana», filiala Petroșeni.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Raportul liquidatorilor.
3. Aprobarea bilanțului, a contului Profit și Pierdere.
4. Darea absoluturului pentru liquidatori și comitetul de supraveghere.
5. Intregirea comitetului de supraveghere.

Domnii acționari cari doresc a lua parte la această adunare, sunt rugați a-și depune acțiunile înainte de deschiderea adunării la casa unuia din institutele «Ardeleana» filiala Petroșeni, «Ardeleana» Orăștie, «Hațegana» Hațeg și Cassa de păstrare Săliște.

În caz că nu s'ar depune numărul de acți prescris de statute, adunarea se va ține cu aceeași ordin de zi la localul și timpul numit, în 25 Decembrie n. c. fără considerare la numărul acțiunilor depuse și fără altă publicare.

Petroșeni, la 14 Noembrie 1917.

Liquidatorii: — Felszámolók:

Dr. Sglimbea m. p.

Budiu m. p.

Dr. Olariu m. p.

Contul bilanț la 31 Decembrie 1916.

Activa—Vagyon.	Mérlegszámla 1916 évre.	Pasiva—Teher	
K f.	K f.	K f.	
Escont — Váltótárca —————	33,430-09	Capital social — Alaptőke —————	60,000-—
Imprumuturi hipotecare — Jelzálog kölcsönök —————	44,210-—	Fond de rezervă — Tartalék alap ———	16,340-66
Realitáji — Ingatlanok —————	110-—	Fond de pensiuine — Nyugdíjalap ———	1,092-03
Efecte — Értékpapírok —————	4,400-—	„ „ binefacerei — Jótékonycélu alap —	6-01
Spese restituibile — Visszafizetendő költségek —————	326-50	Depuneri — Betétek —————	302-23
Vadiuri — Bánatpénzek —————	70-—	Depozite de casă — Pénztári letétek ———	18,059-—
Mobiliar — Felszerelés —————	500-—	C. crt. «Ardeleana» — Folyószámla «Ardeleana» takarékpénztárnál —————	27,343-93
Perdere — Veszteség —————	40,097-27		
	123,143-86		123,143-86

Contul Profit și Pierdere la 31 Decembrie 1916.

Spese—Költségek	Nyereség és veszteség számla 1916 évre	Venite—Bevételek	
K f.	K f.	K f.	
Perdere transpusă — Áthozott veszteség	37,341-68	Interese dela Escont — Váltókamat ———	42-—
Interese la Ct. curente — Folyószámla kamatok —————	1,136-74	„ „ hipoteea — Jelzálog kölcsönök kamat —————	524-—
Diverse spese — Különféle költségek ———	303-50	Perdere — Veszteség —————	40,097-27
Amortizări — Leírások —————	50-—		
	37,368-68		40,663-27

Petrozsény, — Petroșeni, la 31 Decembrie 1916.

Pentru contabilitate:

Dimitrie Ionășiu m. p., contabil — könyvelő.

Liquidatorii: — Felszámolók:

Dr. Sglimbea m. p.

Budiu m. p.

Dr. Olariu m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghere examinând conturile de mai sus, le a aflat în deplină consonanță cu cărțile institutului. — Aloatrot felügyelő bizottság a fenti számlákat megvizsgálta és azokat az intézet könyveivel megegyezésben találta.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE: — A FELÜGYELO BIZOTTSAG:

Ioan Duma m. p.

Ioan Homan m. p.

Eliu Aurel m. p.

Petrozsény, — Petroșeni, la 14 Noembrie 1917.

Duma m. p.